

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Türkische Texte mit französischer Übersetzung - Cod. St. Märgen 1

[Straßburg?], [um 1720]

Caput quartum

[urn:nbn:de:bsz:31-161021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-161021)

CAPUT QUARTUM

De declinatione Nominum.

Nillus, ut dictum est, apud Turcas articulorum usus, sed certis literis calci nominum appositis casus distinguuntur & nomina declinantur, unde etiam Arabibus dicitur *اعراب* *y'rāb*, quasi arabicatio.

Declinationes Turcicorum nominum statuo duas, Prima erit nominum consonante terminatorum, altera in vocalem nostram desinentium, sive illa per *اوي* *elif waw je* fit expressa, sive per otiosum *o a*, sicut *e* vel *a* legendum; quia tamen nonnullæ occurrunt in vocalibus efferendis variationes & literarum permutationes, dabuntur plura ad caput Tyronis exempla.

PARADIGMATA

Nominum primæ declinationis.

ار *er*, vir. *عورت* *ewret*, mulier.

Characte- ristica	Singularis.	Pluralis.
<i>ار</i> <i>er</i> , vir, der Mann	Nomin. <i>عورت ewret</i> , mulier, das	Nomin. <i>عورتلر ewretler</i> , mulieres
<i>ك</i> <i>erün-</i> , viri, des Manns	Genit. <i>عورتك ewretün-</i> , mulieris, des	Genit. <i>عورتلرك ewretlerün-</i> , mulierum
<i>o a, e</i> <i>ere</i> , viro, dem Mann	Dativ. <i>عورته ewrete</i> , mulieri, dem	Dativ. <i>عورتلره ewretlere</i> , mulieribus
<i>ي</i> <i>eri</i> , virum, den Mann	Accus. <i>عورتى ewreti</i> , mulierem, das	Accus. <i>عورتلرى ewretleri</i> , mulieres
<i>يا</i> <i>jā er</i> , o vir, O Mann	Vocat. <i>يا عورت jā ewret</i> , o mulier, O	Vocat. <i>يا عورتلر jā ewretler</i> , o mulieres
<i>دن</i> <i>den</i> <i>erden</i> , à viro, von dem Mann.	Abl. <i>عورتدن ewretten</i> , à muliere, von	Ablat. <i>عورتلردن ewretlerden</i> , à mulieribus.
<i>ارلر</i> <i>erler</i> , viri, die Männer.		
<i>ك</i> <i>erlerün-</i> , virorum		
<i>o a, e</i> <i>erlere</i> , viris		
<i>ي</i> <i>erleri</i> , viros		
<i>يا</i> <i>jā erler</i> , o viri		
<i>دن</i> <i>den</i> <i>erlerden</i> , à viris		

Nota ergo statim, quod Genitivus fit additâ ultimæ Nominativi vocali *ü* & characteristicâ *ك* *saghyr nun* dictâ, & pronuntiatur quasi *ung*, seu planè, ut Gallus, *un*, unus, quod nos per *n*- exprimimus, quod intellige ita pronuntiandum, ubicunque vides hanc lineolam duci post *n*, sic *n-*.

Scias præterea scribi quoq; à nonnullis *وك* ut sit *عورتوك ewretün-*, immò etiam dici & scribi *عورتيك ewretin-*; sed Doctiores sic scribunt & legunt, ut nos hîc tradimus.

Dativus fit affixâ literâ *o a* *he* otiosâ, quæ pronuntiatur propriè *e*; sæpe autem, præsertim apud plebem, ut *a*, quando nempe præcedit immediatè, aut in anteriori syllaba vocalis nostrâ *a*, *o* vel *u*, vel *y*, ut mox in exemplis videbis.

Accusativus fit additâ literâ *ي* *je*, quæ ut *i* vocalis longa, seu ut nostra sic notata *i* profertur. Est tamen interdum Accusativus nominum similis Nominativo, quando nimirum indeterminatè ponitur, & in Germanico, vel Italico, aut Gallico præponeretur articulus determinativus *der* / *die* / *das*: *il*, *la*, *lo*: *le*, *la*, ut *عورت الماك ewret almak*, uxorem accipere, vel ducere, *Weib/oder ein Weib nehmen*. *Prender moglie*. *Prendre femme*; nec dici potest *عورتى الماك ewreti almak*, nisi dicas Germ. *Das Weib nehmen/ prender la moglie*, *prendre la femme*. Immò Genitivus quoque in tali indeterminatione erit similis Nominativo, ut *شاه اوغلى sah oghly*, filius Regis, Princeps, *Königs Sohn*. *Figlio di Rè*. *Fils de Roy*: nam *شاهك اوغلى sahün-oghly* significat: *Filius Regis determinatè hujus*, de quo fit sermo, Germ. *Des Königs Sohn*. *Il figlio del Rè*. *Le fils du Roy*.

De

De Vocativo suprâ dictum est in casibus. Est nimirum ipse Nominativus præpositâ particulâ vocantis يا *jâ*, اي *i*, vel aliâ, immò sæpius sine ullo additamento.

Ablativus fit additâ pöstpositione دن, quæ legitur *den* vel *dan*, post literas ذ رز ژ و ي و ض ط ع غ ك ل م ن و ي, & post vocales nostras. Legitur autem *ten* vel *tan* post cæteras literas, quod intellige de *dal* in omnibus aliis casibus, prout in Prima Parte explicatum est: *den* autem & *ten* regulariter pronuntiatur, sed plerumque, in vulgari præsertim sermone, profertur ut *tan* & *dan*, quando in præcedenti syllaba est vocalis nostra *a, o, u,* vel *y*.

Pluralis numerus, ut dictum est, fit à singulari addito لى, quod regulariter est *ler*; sed in familiari sermone sæpè legitur aut pronuntiatur *lar*, præcedente, modo suprâ explicato, vocali *a, o, u, y*. Declinatur autem eodem modo ac singularis, addito Genitivo ك *ün*- Dativo و *a e*, vel *a*, Accusativo ي *i*, Ablativo دن *den*, vel *dan*, immutabiliter propter literam ر *re* præcedentem. Additæ autem characteristicæ debent conjungi ipsi nomini, ut vides.

Scias demum, cum aliquot nomina simul posita, ut adjectivum cum substantivo, & composita, singula non declinari per casus, sed addi tantum characteristicam casus ultimo nomini, indeclinabili manente primo, e. g. كوزل عورتك *güzel âwretün-*, pulchræ mulieris: ايوانملى *ejü âdemler*, probi homines: شاه عالم پناهه *šâbi âlempenâhe*, Regi aylo mundi. Immò etiam intercedente conjunctione copulativâ, ut كوجوك و بيوك *kücüük we büyük âdemler*, parvi magnique homines. Atque idem intellige de postpositionibus & affixis; hæc enim ultimo tantum nomini apponuntur, v. g. ايوانمدن *ejü ademden*, à bono homine: يرامزادملى ايله *jaramaz ademler ile*, cum pravis hominibus: كوزل اتم *küzel atüm*, pulcher equus meus: مزاج شريفك *mizâgi šerifün-*, tua complexio nobilis, &c.

ALIA EXEMPLA PRIMÆ DECLINATIONIS.

ات *at*, equus. ات *et*, caro. او *aw*, venatio, præda. او *ew*, domus.

		Singularis.	
ات <i>at</i>	ات <i>et</i>	Nom. Voc. او <i>aw</i>	او <i>ew</i>
اتك <i>atün-</i>	اتك <i>etün-</i>	Genit. اوك <i>awün-</i>	اوك <i>ewün-</i>
اته <i>atâ, atâ</i>	اته <i>ete</i>	Dativ. اوه <i>awa, awâ</i>	اوه <i>ewe</i>
اتي <i>ati</i>	اتي <i>eti</i>	Accuf. اوي <i>awy</i>	اوي <i>ewi</i>
اتدن <i>attan, atten</i>	اتدن <i>etten</i>	Abl. اودن <i>awdan, awden</i>	اودن <i>ewden</i>
		Pluralis.	
اتلر <i>atlar, atler (rün-</i>	اتلر <i>etler</i>	Nom. Voc. اولر <i>awlar, awler</i>	اولر <i>ewler</i>
اتلرك <i>atlarün-, atle-</i>	اتلرك <i>etlerün-</i>	Genit. اولرك <i>awlarün-, lerün-</i>	اولرك <i>ewlerün-</i>
اتلره <i>atlara, atlere</i>	اتلره <i>etlere</i>	Dativ. اولره <i>awlara, lere</i>	اولره <i>ewlere</i>
اتلري <i>atlari, atleri</i>	اتلري <i>etleri</i>	Accuf. اولري <i>awları, leri</i>	اولري <i>ewleri</i>
اتلردن <i>atlardan, atlerden.</i>	اتلردن <i>etlerden</i>	Abl. اولردن <i>awlardan, awlerden.</i>	اولردن <i>ewlerden</i>

A L I A.

قلپك *kalpak*, pileus. قلیق *kalpagun*, pilei. قلیغه *kalpagha*, pileo. قلیغی *kalpaghy*, pileum. قلیقدن *kalpaktan*, à pileo.

قلپك <i>kalpak</i> , pileus	Nom. Voc. كویك <i>köpek</i> , canis
قلپك <i>kalpagun</i> , pilei	Genit. كویك <i>köpegün-</i> , canis
قلپغه <i>kalpagha</i> , pileo	Dativ. كویك <i>köpege</i> , cani
قلپغی <i>kalpaghy</i> , pileum	Accuf. كویك <i>köpeği</i> , canem
قلپقدن <i>kalpaktan</i> , à pileo.	Ablat. كویكدن <i>köpekten</i> , à cane.

Pluralis numerus fit in omnibus regulariter, ut hic كویكلر *kalpakler*, canes.

Ubi vides ق *kaf* sequente immediatè vocali liquefcere aut transmutari in غ, & ك *kaf* in ك *gef*, quod accidit etiam in constructione ante vocalem, ut قلیغ الدم *kalpagb*

paghaldum, accepi unum pileum; melius tamen قليف scribetur, etiamsi ut *ghajz* legatur; sed hoc tantum in Turcicis. Saepe etiam mutatur ت te in د dal ut ا قورت *kurt*, lupus, vermis, fit قوردك *kurdün*-lupi, vermis. Sic سبت *sepet* canistrum, سبدك *sepedün*-canistri, sed aliàs scribi deberent etiam in nominativo قورد *kurd*, ut سپد *seped*, quod quidem ultimum est Persicum, sed Turcis usitatum.

PARADIGMATA

Nominum secundæ declinationis.

بابا *baba*, pater.اغا *agha*, Dominus.

Characte.	Singularis.
<i>vistica.</i> بابا <i>baba</i> , pater, der Vatter	Nom.voc. اغا <i>agha</i> , Dominus, der Herr
نن <i>nün</i> . بابانك <i>babanün</i> -, patris, des Vatt.	Genit. اغانك <i>aghanün</i> -, Domini, des Herrn
يه <i>je</i> بابايه <i>babaja</i> , patri, dem Vatter	Dat. اعايه <i>aghaja</i> , Domino, dem Herrn
بي بابايي <i>babaji</i> , patrem, den Vatt.	Accuf. اغايي <i>aghajj</i> , Dominum, den H.
دن بابادن <i>babaden</i> , à patre, von dem V.	Abl. اغان <i>aghadan</i> , den, à Domino, (von dem Herrn.
	Pluralis.
لر بابالار <i>babalar</i> , ler, patres, die Vätter.	Nom.voc. اغالار <i>aghalar</i> , ler, Domini, die Herrn
ك بابالرك <i>babalerün</i> -, patrum	Genit. اغالارك <i>aghalarün</i> -, lerün-Domino-
ه بابالره <i>babalere</i> , patribus	Dativ. اغالاره <i>aghalara</i> , lere, Dominis (rum
ي بابالري <i>babaleri</i> , patres	Accuf. اغالري <i>aghalerj</i> , leri, Dominos
دن بابالردن <i>babalarden</i> , à patribus.	Ablat. اغالردن <i>aghalardan</i> , lerden, à Dom.

Invenitur etiam plurale اغا *agha*: اغوات *aghawät*, formæ Arabicæ, pro اغالار *aghalar*.

ALIA EXEMPLA.

	Singularis.
مفتي <i>mufti</i> , Patriarcha.	Nom.voc. قوركو <i>korku</i> , metus.
مفتينك <i>muftinün</i> -	Genit. قوركونك <i>korkunün</i> -
مفتيه <i>muftije</i>	Dativ. قوركويه <i>korkuje</i>
مفتيي <i>muftijj</i>	Accuf. قوركويي <i>korkujj</i>
مفتيدن <i>muftiden</i>	Ablat. قوركدن <i>korkudan</i> , den

ALIA.

پنجره <i>pengere</i> , Fenestra.	Nom.voc. يقه <i>jaka</i> , collare, & ora, pars.
پنجره نك <i>pengerenün</i> -, quod nonnulli پنجرنك	Genit. يقهنك <i>jakanün</i> -
پنجره يه <i>pengereje</i>	Dativ. يقه يه <i>jakaja</i>
پنجره يي <i>pengerej</i>	Accuf. يقه يي <i>jakajj</i>
پنجره دن <i>pengereden</i> .	Ablat. يقه دن <i>jakadan</i>

Pluralia regulariter, مفتيلر *muftiler*, قورقولر *korkular*, پنجره لر *pengereleler*, يقه لر *jakalar*.

Genitivus fit addito نك *nün*-, Dativus addito يه *je*, vel *ja*, Accusativus addito يي *jij*, vel *jjj*, nisi in terminatis literâ ه & he otiosâ, & literâ ي *j*, quibus loco يي *jij*, vel *jjj*, vel *j* additur plerumque *hemzelif*, sic ه, ut vides in exemplis. Ablativus fit regulariter, uti & pluralis in omnibus.

† Hac terminatio genitivi نك *nün*- videtur olim fuisse pro omnis generis nominibus, prout adhuc Scythæ, seu Tartari Crimenses aut Precopenfes scribunt in suis Literis Genitivum formantes in نك *nün*-, vel نيك *nün*-, etiam nominum consonante terminatorum, ut اولوغ يورتنيك و تخت قريم نيك و دشت قيقاق نيك اولوغ خاني *ulugh jortnin- we tachei kÿrymnin- we deti kÿciaknis- ulugh chani*. Magni Regni, & throni Crimensis, & Camporum Kypciacensium magnus Rex. Ll. Sic اولوغ مملكت نيك و بارجا خريستيانيك و نجه وليه و شود و يچ و قزل المانيك پادشاهي *ulugh memleketnin- we barcia chrystianin- we lib, we imed, we be, we kÿzi almanin- padiahi we ciäsari*. Magni

annexione, quae Arabibus dicitur *yzāfer*, quod nos diceremus, esse in regimine. Hae igitur nomina annexa, vel cum Affixis, exigunt in Nom. و *waw* quiescens post *zamma*, in Gen. ي *je* quiescens post *kesram*, in Accus. ي *elif* post *fetham*, ut Nom. ابو زيد *ebu zejdi*, pater Zejdi. Gen. & c. ابي زيد *ebi zejdi*, patris, patri, patre Zejdi. Accus. ابا زيد *ebā zejdi*, patrem Zejdi: & cum affixo personali sic: Nom. ابوك *ebūke*, pater tuus. Genit. ابيك *ebīke*, Accus. اباك *ebāke*. Sic اخوك *achūke*, frater tuus, اخيك *achīke*, اخاك *achāke*: حوك *hamūke*, focer tuus, حميك *hamīke*, حمك *hamāke*: هنوك *henūke*, vulva tua, uterus tuus, هنيك *henīke*, هنك *henāke*: فوك *fūke*, os tuum, فيك *fīke*, فاك *fāke*. Porro ذورحمة *zu rahmetin*, præditus misericordiā: ذرحة *zā rahmetin*, præditum misericordiā. Cum autem annectuntur Affixo primæ personæ, additur tantum ipsum ي *je* relativum quiescens post *kesram*, in omnibus casibus, ut ابي *ebī*, pater meus, patris, patri, patre meo, & patrem meum. فو *fū*, verò, cum est sine annexione, dicitur فم *fem*, os; & cum Affixo etiam dicitur فمك *femūke*, os tuum, فمك *femīke*, oris tui, فمك *femeke*, os tuum, في *femī*, os meum, في *femī*, oris mei, في *femī*, os meum.

Sciendum itaque, Annexione prædictâ, Affixis personalibus, & Articulo præfixo alterari declinationes, adeoque nunnationes tolli. Et ob Articulum quidem excidit nun vocale, seu illud تنوين *tenwīn*, ut الكتاب *el kitābū*, liber, الكتاب *el kitābi*, libri, الكتاب *el kitābe*, librum. Ob Annexionem autem, & ob Affixa non solum تنوين *tenwīn* excidit, sed etiam ن *nun* reale in dualibus & pluralibus sanis masculinis. Sic كتاب *kitābūn*, liber, كتاب موسى *Kitābū mūsā*, liber Mosis, كتاب موسى *Kitābi mūsā*, libri, vel libro Mosis, كتاب موسى *Kitābe mūsā*, librum Mosis. Dual. كتابان *kitābāni*, libri duo, كتابا موسى *Kitābā mūsā*, libri duo Mosis, كتابي موسى *Kitābej mūsā*, librorum duorum, vel libris duobus, & libros duos Mosis. Plur. كتب *kūtūbūn*, libri, كتب موسى *kūtūbū mūsā*, libri Mosis, كتب موسى *būtūbī mūsā*, librorum, vel libris Mosis, كتب موسى *kūtūbe mūsā*, libros Mosis. Sic etiam cum articulo, ut عطاء الرب *ætwiw-rebbe*, munificentia Domini, عطاء الرب *ætwer-rebbe*, munificentiam Domini. Ita بنون *benāne*, filii, بنو الله *benūllāhi*, filii Dei, بني الله *benīllāhi*, filiorum, filii, vel filios Dei. كتابه *Kitābūhu*, liber ejus, كتابي *Kitābibi*, libri, vel libro ejus, كتابه *Kitābehu*, librum ejus: كتابه *Kitābāhu*, libri duo ejus, كتابي *Kitābeji*, librorum duorum, libris duobus, vel libros duos ejus: كتب *kūtūbūhu*, *kūtūbibi*, *kūtūbehu*, libri, librorum, libros ejus. Ubi nota, nomina illa cum Affixis, & in regimine existentia non admittere articulum, ut fusiis in Syntaxi percipies.

Sciendum quoque est, in Nominibus triptotis in *ā*, vel *ī* desinentibus, non esse locum singulis *tenwīn*is propter debilitatem earum literarum; unde dicitur in omnibus casibus عصا *æsen*, pro عصو *æsewūn*, عصو *æsewīn*, & عصوا *æsewen*, baculus, baculi, vel baculo, baculum. Sic رحا *rahan*, vel رحى *rehajūn*, رحى *rehajin*, & رحى *rehajen*, mola, molæ, molam. قاض *kāzyn*, pro قاضي *kāzyūn*, Judex, قاضي *kāzyn*, pro قاضي *kāzyjn*, Judicis, قاضي *kāzyjen*, Judicem: جوار *gewārin*, pro جوارى *gewārjūn*, puellæ, Pl. جارية *giārijetūn*: جوار *gewārin*, pro جوارى *gewārjūn*, puellarum, جوارى *gewārje*, puellas, & non جواريا *gewārjien*, quia in hoc casu est irrevolubile. Cum Articulo autem dicitur الرحى *errahā*, mola, molæ, molam in omni casu; القاضي *elkāzyīn* in Nom. & Gen. Judex, & Judicis, القاضي *elkāzyje*, Judicem. Sic in annexione seu regimine رحى زيد *rehā zejdi*, mola, molæ, molam Zejdi, قاضي زيد *kāzy zejdi*, Judex & Judicis Zejdi: قاضي زيد *kāzyje zejdi*, Judicem Zejdi. Cum Affixis رحاي *rahāje*, mola mea, molæ meæ, molam meam: قاضي *zāzyje*, Judex meus, Judicis mei, Judicem meum. Sic رحاك *rahāke*, mola tua, molæ tuæ, molam tuam: قاضيك *kāzyke*, Judex tuus, & Judicis tui: قاضيك *kāzyjeke*, Judicem tuum. Rationem autem horum pete sis ex Canonibus appendicis Erpenii, ex Grammaticæ Waimuthi cap. 4. aliisque Grammaticis.

Nomi-

Nominum Persicorum declinatio fit per additionem particulæ *l*, quâ suppletur rariùs Genitivus, sæpius Dativus, & sæpius Accusativus. Cùm enim duo nomina substantiva rerum diversarum in oratione continuantur, alterum, quod in latinis esset Genitivi casus, manet in Persicis in Nominativo, sed priori seu regenti additur in legendo *z* breve, ferè ut apud Arabes fieri modò diximus, ut کتاب پدر من *kitāb pederī men*, liber patris mei, quod etiam potest reddi کتاب از پدر من *kitāb ez pederī men*, q. à patre meo: si regens terminetur vocali *l* *elif* aut *و*, additur illi reale *ي*, ut پاشای بغداد *pāsāi baghadad*, Præfectus seu Bassa Bagdadensis, aut, ut nos loquimur, Babylonicus: خدا خدای مردگان *chudā chudāi mürdeğān nīst*, Deus, Deus mortuorum non est. Quod si Substantivum regens terminetur literā *ی* *je* vel otiosā *ه* *he*, tunc illi additur *ه* *kefiata hemza*, ut خانه ذکر یا *chānei zekērjā*, Domus Zachariæ, شاه *elcū šāh*, Legatus Regis. Pro Dativo sæpe etiam præfigitur Nominativo præpositio *ه* *be*, ut بن داد *bemen dād*, mihi dedit, به او گفت *be o guft*, aut *usit*. بدو گفت *bedū guft*, ipsi dixit, aliās اورا داد *orā dādem*, ipsi dedi, مرا گفت *merā guft*, mihi dixit. Accusativus, cùm indeterminatè venit in orationem, est semper similis Nominativo, ut دعا کردن *du-ā kerden*, preces fundere. Determinatur autem particula *را*, ut اورا دیدم *orā دیدem*, ipsum vidi, کسیرا کشت *kesirā küst*, certam personam, quendam occidit. Dicta autem particula liberè seu separatim seu conjunctim adjicitur nomini, immò nominibus, cùm plura simul in eadem constructione continuantur, ut کتاب پدر خود را *kitāb pederī chodra āwerd*, Librum patris sui attulit. Vocativus est ipse Nominativus, ut in Casibus diximus. Pro Ablativo præponunt præpositionem *از* *ez*, vel quod idem est *زی* *zi*, ut از پدر من *ez pederī men*, à patre meo.

CAPUT QUINTUM

De comparatione nominum Turcicorum.

Adjectiva comparantur quidem apud Turcas adjectione *ك* *rel*, vel *ق* *rak*, ut *گوزل* *gūzel*, pulcher, fit comparativus *گوزلرک* *gūzelrek*, pulchrior: ab *الچت* *alcıak*, humilis, *الچترک* *alcıakrak*, humilior, sed in sermone familiari, immò in scriptis rarissimè illis utuntur ipsi Turcæ. Loco autem illarum adjectionum præponunt vulgò *دخی* *dachy*, quod vulgus etiam dicit *daha*, v. g. *دخی بیوک* *dachy büyük*, vulgò *daha büyük*, major; & intendendo significationem, quod facimus per *multò*, aut *longè*, præponunt *چوق* *ciok*, ut *چوق بیوک* *ciok büyük*, longè major. Cæterum in regimine frequentissimè dicunt, & tu optimè dices, si nullā adhibitā adjectione aut præpositione, positivo tantum utaris, præmissò nomine, cui comparatur, in ablativo, ut *اندن بیوک* *andan büyük*, illo major. Quod autem per paulò exprimimus, per diminutivum efferunt, ut *اندن بیوکچک* *andan büyükçek*, paulò major eo. Nostrum quò magis, &c. potest optimè reddi per gerundium in *چه* *ce*, ut *او قودچه اچیلور* *okudukçe acilür*, quò magis legit, eò magis proficit, q. aperitur. Sic *واردچه ازار* *wardukçe azar*, magis magisque (in dies) deterioratur.

Superlativo propriè carent sed extra regimen præponunt aliquod adverbium amplificativum sic: *پک بیوک* *pek büyük*, valde magnus, vel *زیاده سیمله* *zijāde sīmle*, *افراطله بیوک* *ghājet, ghājette, ghājetile, zijāde, zijādesiüle, ifrātyle büyük*, maximè, excessivè magnus, i. e. maximus. In regimine autem præponunt nomen cui comparatur vel ablativo absque ulla additione, v. g. *جملدندن بیوک* *gümleden, vel gümlesinden büyük*, omnium maximus, q. omnibus major; vel optimè in genitivo, affixo nomini comparativo seu potius positivo *ی* *si* vel *سی* *si* possessivo, ut *آدملرک گوزلی* *ademlerün-güzeli*, hominum pulcherrimus, *جملدسینک بیوک* *gümlesinün-büyükü*, maximus omnium. Sic *انلرک بیوک* *anlarün-büyükü*, maximus eorum, quod etiam sine *انلرک* *anlarün-* in nota relatione idem significabit, *بیوک* *büyükü*, maximus eorum, de quibus fuit sermo.

ایو *ejü*, bonus, habet sæpe in comparativo *یک* *jeg*, *یکرک* *iegrek*, & sic in superlativo, modò explicato, potest dici *یکرکی* *iegregi, aut usit*. *ایوسی* *ejüsü*, optimus eorum.

¶ Com-